

МИШЉЕЊЕ, ПРИМЕДБЕ И СУГЕСТИЈЕ ВИСОКОГ САВЕТА СУДСТВА НА РАДНИ ТЕКСТ НАЦИОНАЛНЕ СТРАТЕГИЈЕ РЕФОРМЕ ПРАВОСУЂА ЗА ПЕРИОД ОД 2019 -2024. ГОДИНЕ

Високи савет судства подржава доношење нове Националне стратегије реформе правосуђа за период од 2019-2024. године (у даљем тексту: Стратегија) и сагласан је са циљевима Стратегије (јачање независности и самосталности правосуђа, унапређење непристрасности и одговорности правосуђа, унапређење стручности правосуђа, унапређење ефикасности правосуђа, развој е-правосуђа и унапређење транспарентности и доступности правосуђа).

Напомињемо да се Стратегија заснива на одредбама садржаним у Нацрту амандмана на Устав у области правосуђа. Високи савет судства је на седници одржаној 13.02.2018. године дао Мишљење и сугестије на Радни текст амандмана Министарства правде на Устав Републике Србије, а на седници одржаној 20.07.2018. године усвојена је Анализа о променама Устава у области правосуђа након Мишљења Венецијанске комисије.

Високи савет судства је на седници одржаној 26. фебруара 2019. године разматрао и први Нацрт ревидираног Акционог плана за поглавље 23 и дао је своје коментаре. Имајући у виду да су Стратегија и Нацрт Акционог плана за поглавље 23 садржински повезани, у прилогу достављамо мишљење на први Нацрт ревидираног Акционог плана за поглавље 23.

Генерална примедба на оба документа је та што полазе од концепта да је дошло до промене Устава, у делу који се односи на правосуђе, на начин предвиђен Четвртом верзијом Нацрта амандмана на Устав РС Министарства правде.

Сматрамо да је у Уводном делу – тачка 1. Разлози доношења Стратегије (страна 3 став 1) после прве реченице потребно додати следећу реченицу: „Истовремено, реформа правосуђа захтева већу заштиту судске независности и у том циљу доследну примену принципа поделе власти у демократском друштву владавине права, као и да правосудне институције буду у потпуности укључене у све реформске процесе.“

На страни 6. предлажемо да основи за дефинисане циљеве и мере у оквиру Стратегије поред предложених докумената буду и ставови Високог савета судства и Државног већа тужилаца.

На истој страни код стратешког приоритета под 2.- Даље јачање интегритета – измешани су појмови и нејасна је реченица. Интегритет је један од етичких императива и особина коју треба да поседују носиоци правосудних функција. Он се не постиже „дисциплиновањем“, нити су дисциплински органи ти који „спровode Етички кодекс“. Зато ову реченицу у потпуности треба изменити.

На страни 7. став 3. тачку 5. би требало допунити тако да се истакне да се подизање степена поверења јавности у рад правосуђа такође, постиже и кроз уважавање и

поштовање правосудне функције и принципа рада од свих државних функционера сагласно важећим законским прописима и усвојеним кодексима понашања.

Предлажемо да се у уводном делу на стр. 5 став 1 и стр. 9. последњи став размотри да ли је неопходно да се код визије нагласи да је правосуђе независно и самостално у свим сегментима свог деловања, а не само у одлучивању, као и да се у набрајању општих циљева на почетку помене и владавина права.

На страни 10. код циља бр. 4. неопходно је предвидети да се правосудни буџет формира односно његова висина одређује у преговарачком процесу између ВСС и ДВТ, са једне стране и Министарства финансија, са друге стране, како би се правосуђу обезбедила адекватна финансијска средства неопходна за правилно обављање његових дужности.

У делу II - Независност и самосталност правосуђа на страни 13. став 3. недопустио је наводити да Правосудна академија треба да има улогу „у погледу функционисања и ефикасне примене система избора носилаца правосудних професија“, јер је избор носилаца правосудних функција у надлежности ВСС и ДВТ, а не Правосудне академије. На страни 14. став 2. потребно је преформулисати тако што би након окончања процеса усвајања измена Устава, требало прецизирати улогу ВСС-а и ДВТ-а не само у одлучивању о персоналним питањима положаја судија и тужилаца, него свим питањима која буду у њиховим уставним и законским надлежностима, те да јачање капацитета ових тела треба да буде у складу са нашим досадашњим развојем правосуђа и правосудне власти и усклађена са стандардима Савета Европе које је успоставила Венецијанска комисија. У том погледу треба прецизирати и реализацију специфичног циља број 1. на истој страни.

На страни 14. у ставу 3. је наведено да су успостављени услови за функционалан рад Високог савета судства и Државног већа тужилаца. Тренутно у Административној канцеларији Високог савета судства нема довољан број запослених. Положај запослених је статусно и материјално лошији од положаја запослених у другим независним и самосталним институцијама (Уставни суд, Државна ревизорска институција). У прилог наведеном говори и анализа извршена у оквиру пројекта ИПА 2016 од стране ГИЗ пројекта. Стога је потребно навести у тексту Стратегије да је потребно унапређење статусног и материјалног положаја запослених у Административној канцеларији, у циљу функционалног рада Високог савета судства.

На страни 15. под тачком 5. нејасно је да ли се мисли на унапређење стручности и оспособљености запослених у административним канцеларијама ових тела, или на чланове тих тела, што би било нелогично, посебно у односу на оне који су већ „истакнути правници“.

У делу III - Непристрасност и одговорност правосуђа на страни 17. став 3., требало би додати да је постизање равнотеже између гаранције независности и правила којима се уређује непристрасно и одговорно поступање, уз изнето условљено и системом и спровођењем правила којим се обавезују сви државни органи и функционери да доприносе остварењу правосудне функције и изградњи поверења у њу.

На страни 17. у ставу 1. наведено је да су успостављена радна тела за праћење имплементације Етичког кодекса за судије и Етичког кодекса за чланове Високог савета судства. Указујемо да је на седници одржаној 4. септембра 2018. године Високи савет судства донео одлуку о стављању ван снаге одлуке о образовању Етичког одбора, а нови није формиран. Стога је потребно измента наведену констатацију.

У вези мере број 4. на страни 18. сматрамо да је потребно раздвојити дисциплинску одговорност од кршења одредаба Етичког кодекса. Обзиром да Стратегија предвиђа постојање етичких одбора, нелогично је одређивати као надлежност дисциплинских органа утврђивање кршења Етичког кодекса.

У погледу положаја и улоге Правосудне академије, Високи савет судства је дао своје мишљење у вези Акционог плана за Поглавље 23 и истиче још једном да се Високи савет судства не слаже са предложеним решењем да завршена обука на Правосудној академији буде претходни услов за први избор на судијску функцију, већ да она буде обавезна након селекције коју је већ извршио Високи савет судства. Селекција се мора вршити и кроз обавезан испит, који мора бити исти за све кандидате, без обзира на претходно радно искуство, а који би истовремено био пријемни испит за Правосудну академију. ВСС и ВСТ би тебало да буду тела која одлучују који вид обуке и у ком трајању треба да прође изабрани кандидат, у зависности од дужине и врсте претходног радног искуства.

На страни 22. у пасусу 2. наведено је „унапређење препознатљивости прописа“. Сматрамо да је потребно прецизирати шта ово тачно значи.

На страни 26. под тачком 5. иза речи: „правних лекова“ треба додати зарез и речи: „што подразумева јачање капацитета тога суда.“

У вези мера под 3.3. наведених на страни 33. потребно је додати да је у Високом савету судства потребно образовати службу за односе са јавношћу. Наведена активност је повезана са јачањем административних капацитета Високог савета судства.